

AKTUALITETSPRÖVNING

av översiktsplaner i Linköpings kommun 2016

Antagen av kommunfullmäktige i juni 2016

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	5
Bakgrund, syfte och innehåll.....	5
Process	5
Nya förutsättningar	6
Framtida utmaningar	6
Ändrad lagstiftning.....	10
Länsstyrelsens synpunkter.....	10
Är översiktsplanerna aktuella? Ska de fortsätta att gälla?	12
Allmänt	12
Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping	13
Riksentressen i Linköpings kommun, bilaga	16
Översiktsplan för staden Linköping inklusive Trafikstrategi.....	17
Linghem, fördjupning av översiktsplanen.....	23
Översiktsplan för Kallerstad (Stång)och nytt resecentrum mm	23
Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen.....	24
Översiktsplan för övningsområdet	25
Översiktsplan för Tornbyområdet i Linköping.....	25
Översiktsplan för Garnisonsområdet	26
Fördjupad översiktsplan för koloniområden i Linköping	26
Sammanfattning – aktuella översiktsplaner samt behov av ändringar/tillägg ...	27
Kontinuerlig översiktsplanering	29

Beställare av *Aktualitetsprövning av översiktsplaner i Linköpings kommun 2016* är kommunstyrelsen i Linköping.

Handlingen är upprättad inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens översiktsplaneavdelning. Ansvariga tjänstemän är tf kommundirektör Peder Brandt, samhällsbyggnadsdirektör Anna Bertilsson och översiktsplanechef Fanny Wahlqvist.

Arbetet med aktualitetsprövningen har utförts av översiktsplanerarna Karin Elfström och Ninnie Hedström. Ett stort antal tjänstemän har lämnat underlag och synpunkter.

Grafiker Birgitta Hjelm har ansvarat för layouten.

Rapporten har tryckts av Ringqvists Tryckeri 2016

Sammanfattning

Översiktsplanerna ska uttrycka kommunens vilja och fungera som viktiga styrdokument för markanvändning och bebyggelseutveckling. Det är därför viktigt att de är aktuella. Att en gång under mandattiden pröva om den kommunomfattande översiktsplanen är aktuell är också ett krav enligt plan- och bygglagen. Eftersom översiktsplanerna ska visa kommunens långsiktiga inriktning är det normalt att de stora dragen gäller under flera mandatperioder.

Det bästa är naturligtvis om översiktsplanerna är helt aktuella i alla delar. Men omvärlden, och därmed förutsättningarna i den översiktliga planeringen, förändras ständigt och att vart fjärde år ersätta kommunens översiktsplaner med nya, är inte rimligt. Om planernas huvudstrategier och huvuddelen av inriktningarna i övrigt stämmer med kommunens aktuella syn, är bedömningen att planerna bör fortsätta att gälla även om de är inte helt uppdaterade i alla avseenden. Frågor, som inte är tillräckligt belysta eller där kommunen vill ge uttryck för en fördjupad viljeinriktning, kan behandlas i program, geografiska fördjupningar eller tematiska tillägg till översiktsplanerna. Först när en översiktsplan blivit inaktuell avseende viktiga inriktningar eller svåröverskådlig på grund av många ändringar och tillägg, utarbetas en ny översiktsplan. En ny plan behövs också om redovisade förtätnings- och utbyggnadsområden inte täcker behovet under kommande år.

Den enligt plan- och bygglagen obligatoriska kommunomfattande översiktsplanen består i Linköpings kommun av tre delar: *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (Gemensam ÖP)*, *Översiktsplan för staden Linköping (ÖP staden)*, som båda antogs i juni 2010, och *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (ÖP landsbygden)*, som antogs i juni 2014. I juni 2010 gjordes en aktualitetsprövning av alla antagna översiktsplaner. För närvarande finns 13 antagna fördjupningar av översiktsplanen och ett tillägg.

I samband med aktualitetsprövningen har en genomgång gjorts av alla översikts-

planer, inklusive fördjupningarna. Undantag utgör de planer som antagits under de senaste åren och som därför förutsatts vara aktuella. För varje översiktsplan som analyserats har en genomgång gjorts av om planens förutsättningar är aktuella, om inriktningen är aktuell, om planen ska fortsätta att gälla och om det behövs tillägg och/eller fördjupningar för att planen ska vara aktuell.

En ny viktig förutsättning är att kommunen i *Utvecklingsplan för Linköpings innerstad (Innerstadsplanen)*, som antogs av kommunfullmäktige i mars 2016, utvecklat sitt synsätt på hur innerstaden ska utvecklas. Bland andra viktiga nya förutsättningar kan nämnas målet om ett koldioxidneutralt Linköping och förordningen om flygbuller.

I gällande översiktsplaner har den fastlagda järnvägskorridoren, som sträcker sig fram till Steninge, markerats på plankartor. I den kompletterande järnvägsutredning för Ostlänken, som Trafikverket genomförde 2014, utökades den tidigare korridoren till att omfatta hela passagen genom centrala Linköping. Trafikverket har (våren 2016) ännu inte fattat beslut om den kompletterande järnvägsutredningen och järnvägslösning inom korridoren är inte avgjord. Bedömningen är att det är angeläget att genomföra aktualitetsprövningen trots att denna oklarhet kvarstår.

Aktualitetsprövningen av kommunens översiktsplaner visar att huvudstrategier och huvuddelen av inriktningarna i övrigt är aktuella för de flesta översiktsplanerna trots att vissa förutsättningar ändrats sedan 2010.

Nedanstående översiktsplaner är i huvudsak aktuella och bör fortsätta att gälla:

- Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping inklusive bilagan Riksintressen i Linköpings kommun (del 1 av den kommunomfattande översiktsplanen)
- Översiktsplan för staden Linköping inklusive Trafikstrategi (del 2 av den

kommunomfattande översiktsplanen)

- Översiktsplan för landsbygden och småorterna (del 3 av den kommunomfattande översiktsplanen)
- Tillägg till översiktsplanen, Utvecklingsplan för Linköpings innerstad
- Översiktsplan för Bestorp
- Översiktsplan för Brokind
- Översiktsplan Ljungsbro och Berg
- Översiktsplan för Vikingstad
- Översiktsplan för Sättuna
- Översiktsplan för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad
- Linghem, fördjupning av översiktsplanen
- Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm
- Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen
- Översiktsplan för övningsområdet
- Översiktsplan för koloniområden i Linköping

Följande översiktsplaner har bedömts inaktuella och bör upphöra att gälla:

- Översiktsplan för Tornbyområdet
- Översiktsplan för Garnisonsområdet
- Linköpings översiktsplan 1998 – avsnitten som handlar om bostadsbyggande i mindre orter och på landsbygden, fritidsbebyggelse och bygglovpliktens omfattning, dvs de avsnitt som gällt tills nu.

För att utveckla och fördjupa den översiktliga planeringen behövs följande tillägg (TÖPar) och fördjupningar (FÖPar) till *ÖP staden* och *Gemensam ÖP*:

- TÖP Linköpings mötesplatser
- TÖP Arkitekturprogram för Linköpings innerstad
- TÖP Trafikplan för Linköpings innerstad
- TÖP Miljö- och riskfaktorer
- TÖP Utvecklingsplan för ytterstaden
- FÖP Mjärdevi och Västra Valla

Inledning

Bakgrund, syfte och innehåll

Översiktsplanerna ska uttrycka kommunens vilja och fungera som viktiga styrdokument för markanvändning och bebyggelseutveckling. Det är därför viktigt att de är aktuella. Aktualitetsprövning är också obligatorisk enligt plan- och bygglagen. Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap 27§ plan- och bygglagen ”minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell”.

Den enligt plan- och bygglagen obligatoriska kommunomfattande översiktsplanen består i Linköpings kommun av tre delar: *Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping (Gemensam ÖP)*, *Översiktsplan för staden Linköping (ÖP staden)*, som båda antogs i juni 2010, och *Översiktsplan för landsbygden och småorterna (ÖP landsbygden)*, som antogs i juni 2014. I juni 2010 gjordes en aktualitetsprövning av alla antagna översiktsplaner. För närvarande finns 13 antagna fördjupningar av översiktsplanen och ett tillägg. Fördjupningarna och tilläggen är formellt sett delar av den kommunomfattande översiktsplanen.

Aktualitetsprövningen innebär att kommunfullmäktige fattar beslut om vilka översiktsplaner som är i huvudsak aktuella och ska fortsätta att gälla och vilka som är inaktuella och ska upphöra att gälla. Bedömningen har varit att det är lämpligt att aktualitetsprövningen genomförs under 2015 – 2016, dvs i början av mandatperioden.

I samband med aktualitetsprövningen har en genomgång gjorts av alla översiktsplaner, inklusive fördjupningarna. Undantag utgör de planer som antagits under de senaste åren och som därför förutsatts vara aktuella.

Följande frågeställningar behandlas i aktualitetsprövningen:

- Finns det nya viktiga förutsättningar som påverkar översiktsplanerna?

- Är översiktsplanerna i huvudsak aktuella? För varje översiktsplan görs en genomgång av om planens förutsättningar är aktuella, om inriktningen är aktuell, om planen ska fortsätta att gälla och om det behövs ändringar/fördjupningar och/eller tillägg för att planen ska vara aktuell.
- Förslag till kontinuerligt översiktsplanearbete

Process

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd och kommunstyrelsens planeringsutskott är politisk styrgrupp för aktualitetsprövningen. Avstämningar har också gjorts med samhällsbyggnadsnämnden och bygg- och miljönämnden. I enlighet med plan- och bygglagens bestämmelser är det kommunfullmäktige, som fattar beslut om översiktsplanernas aktualitet.

Arbetet har genomförts i dialog inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, med andra förvaltningar samt med bl a Tekniska verken, Linköping City Airport, Norrköpings kommun, Region Östergötland och länsstyrelsen. Möten har genomförts med personer och grupper, som har särskild kompetens avseende regionala frågor, näringsliv/verksamhetsområden, bostadsbyggande, grönstruktur, trafik, miljöfrågor, social hållbarhet, skola och kultur/fritid. Samråd med länsstyrelsen har skett i form av ett särskilt möte i april 2016.

En aktualitetsprövning och beslutsunderlaget för en sådan kan utformas på olika sätt. De formella kraven är endast att beslutet ska tas av kommunfullmäktige och att länsstyrelsen före beslutet skall ges tillfälle att redovisa sina synpunkter angående statliga intressen.

Nya förutsättningar

Framtida utmaningar

Ostlänken och övriga järnvägar

Ostlänken, höghastighetsjärnvägen mellan Järna och Linköping, är den första delen i det framtida höghastighetsnätet mellan Stockholm och Göteborg respektive Malmö. En järnvägsutredning för Ostlänken genomfördes 2003 – 2010, men inte förrän hösten 2012 gav regeringen besked om att Ostlänken ska genomföras. Aktuell tidplan (våren 2016) innebär att höghastighetsjärnvägen Ostlänken ska börja byggas vid årsskiftet 2019/2020 och stå klar 2028. Ostlänken kommer att innebära betydande möjligheter till ökad tillväxt i Linköping och i regionen. Det är av mycket stor strategisk betydelse att Linköping tar tillvara de möjligheter till positiv utveckling som Ostlänken ger.

För närvarande utreds också en utbyggnad av höghastighetsjärnvägar för hela sträckorna Stockholm – Göteborg och Stockholm – Malmö. Statens ambition är att banorna ska vara färdiga att tas i bruk 2035.

Den järnvägsutredning som Trafikverket slutförde 2010 resulterade i ett beslut om en järnvägskorridor, som sträcker sig fram till Steninge. I den kompletterande järnvägsutredningen för Ostlänken, som Trafikverket genomförde 2014, utökades den tidigare korridoren till att omfatta hela passagen genom centrala Linköping. Flera alternativ studerades. I sitt svar på Trafikverkets remiss förordade kommunfullmäktige i Linköping (februari 2014) i första hand det alternativ som innebär att Ostlänken och Södra stambanan går i tunnel genom centrala Linköping. Trafikverket har ännu (våren 2016) inte fattat beslut om den kompletterande järnvägsutredningen och järnvägslösning inom korridoren är inte avgjort.

Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för Tjust/Stångådalsbanan. Studien visar att det inte är samhällsekonomiskt lönsamt att utveckla banorna för

persontrafik. Trafikverket har ännu (våren 2016) inte tagit något inriktningsbeslut som ett resultat av åtgärdsvalsstudien.

Fortsatt regional utveckling

Urbanisering har varit långtgående i Sverige under de senaste decennierna. Särskilt Stockholm, Göteborg och Malmö har haft en mycket stark tillväxt och trenden ser ut att fortsätta. Storstadsregionerna kännetecknas av stora marknader, stort utbud och stor kulturell mångfald. För miljön uppnås vinster bl a genom att kollektivtrafikens andel av persontrafiken ökar.

I Östergötland finns två lokala arbetsmarknader. LA Linköping (västra länsdelen) och LA Norrköping (östra länsdelen) omfattar hela länet med undantag för Ydre kommun. Linköping är den av länets kommuner vars befolkning växer mest med både svenskfödda och utlandsfödda. Även i Norrköping, Mjölby och Söderköping växer båda grupperna. I övriga kommuner är det invandringsnettot som bidrar till befolkningstillväxten. Sammantaget ökade invånarna i Östergötland med drygt 3 500 invånare under 2015.

I jämförelse med etablerade storstadsregioner kan Linköping och Norrköping inte var för sig erbjuda motsvarande utbud och mångfald. I *Gemensam ÖP* har ambitionen varit att Linköping och Norrköping tillsammans med omgivande större tätorter ska fungera som en storstadsregion och därmed uppnå storstadsregionens fördelar.

Ostlänken kommer inte bara att innebära att det går snabbare att ta sig mellan Linköping och Stockholm, utan också att stambanan avlastas. Det kommer att ge utrymme för högre turtäthet och nya stationer för pendeltågstrafiken och därmed förbättrade möjligheter till regionutveckling.

Regionalt utvecklingsprogram för Östergötland – RUP > 2030 beslutades av Regionförbundet Östsam 2012. Region Östergötland arbetar nu med att ta fram en regional strukturplan. Under 2015 - 2016 genomförs ett brett samråd om syfte och roll avseende regional fysisk planering i Östergötland. Konsekvenserna av en ny regionindelning är ännu oklara.

Ett särskilt projekt, *Den attraktiva regionen (DAR)*, arbetar med Östergötland som fallstudie. I projektet studeras hur rumsliga strukturer och infrastruktur-system kan samspela för att ge attraktiv regional utveckling. Tidplanen innebär att projektet avslutas 2016, men det kan bli aktuellt med en förlängning.

Förslag till ny lagstiftning om regional fysisk planering behandlas under rubriken Ändrad lagstiftning.

Fortsatt tillväxt i Linköping

Linköping är östgöta-regionens motor och tillhör de kommuner i Sverige som växer snabbast. Under de senaste tio åren har Linköpings befolkning ökat med i genomsnitt 1 500 personer/år. Prognosen innebär att Linköping kommer att växa med drygt 2 000 personer per år under de närmaste åren. På grund av en teknisk justering av Skatteverket i befolkningsregistret blev ökningen 2015 dock endast ca 1 100 personer.

Hösten 2013 passerade Linköping 150 000 invånare. Vid årsskiftet 2015/2016 bodde ca 153 000 personer i Linköpings kommun, varav ca 109 700 bor i staden (71,7%). Den snabba befolkningsökningen i Linköpings kommun beror till största delen på inflyttning från utlandet (störst andel) och ett stabilt födelse-överskott.

Kommunens prognoser sträcker sig till 2035, då kommunen beräknas ha ca 191 000 invånare. Linköping kommer alltså enligt prognoserna att växa med närmare 40 000 invånare under de kommande 20 åren (2015 – 2035). En stor del av den förväntade befolkningsökningen beror på en omfattande invandring till Sverige. Hur stor invandringen kommer att bli är svårt att förutse – prognosen är

därför osäker. Också Ostlänken kan komma att innebära att befolkningstillväxten och sysselsättningsökningen blir större än prognoserna visar.

Ökat bostadsbyggande

Tillgång till bostäder är en viktig förutsättning för tillväxt och för en lyckad integration. Kommunen bygger inte själv – det handlar om att ge privata byggherrar och det kommunala bostadsbolaget Stångåstaden förutsättningar att bygga. Bostadsbyggandet har ökat under de senaste åren, men är fortfarande lågt i förhållande till befolkningsutvecklingen. Kommunens bedömning är att det finns ett uppdämt behov, men det är svårt att säga hur stort det är.

Kommunfullmäktige har beslutat om följande övergripande mål avseende bostadsbyggandet 2014-2018:

”Förutsättningar ska skapas för att kunna möta den kraftiga befolkningsökningens efterfrågan av bostäder. Linköpings kommun ska planera för att fler bostäder byggs samt bygga nya bostäder i egen regi i syfte att minska boendesegregationen och förtäta staden. Nya och befintliga stadsdelar och orter ska utvecklas så att de är attraktiva, hållbara och möter alla invånares olika behov.”

Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat att nämnden årligen ska besluta om volymen bostäder i detaljplaner och planprogram som avses starta under kommande kalenderår. Föreslagen planprioritering ska medföra minst 1 000 bostäder per år i antagna detaljplaner. För att vara säker på att uppnå detta behöver detaljplaner för fler än 1 000 bostäder startas varje år.

Rapporten ”Bra boende i Linköping” (2014) utgör de riktlinjer för bostadsförsörjning som kommunfullmäktige under varje mandatperiod ska anta enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Samråd genomfördes sommaren 2014. Rapporten har omarbetats och kommunfullmäktige kommer sannolikt att besluta om riktlinjer för bostadsförsörjning under sommaren/hösten 2016.

Goda förutsättningar för näringslivet

Linköping är regionens tillväxtmotor. Sysselsättningsutvecklingen är positiv – sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar. Med undantag för de tre storstadsområdena är Linköping det av Sveriges lokala arbetsmarknadsområden (LA-områden) som haft den största ökningen av förvärvsarbetande under 2006 – 2014.

Sedan mitten av 1990-talet har inpendlingen till Linköping ökat med 80 % och arbetspendlingen fortsätter att öka. Under 2014 pendlade 18 500 personer till kommunen. Även utpendlingen har ökat, men inte i samma utsträckning. Nettoeffekten är positiv – 2014 uppgick den till närmare 8 000 personer. Störst är pendlingen mellan Linköping och Norrköping, men Linköping har också en stor pendling till Stockholm. Inom länet sker främsta inpendlingen förutom från Norrköping också från Mjölby och Motala. Utpendling sker i första hand mot Norrköping.

Linköpings näringsliv är mångsidigt och därmed robust. Den offentliga sektorn med drygt 28 000 anställda och tjänstesektorn med 23 000 anställda dominerar. Tillverkningsindustrin sysselsätter drygt 10 000 personer och handelssektorn drygt 7 500 personer. Profilen som en tekniskt inriktad kunskaps- och forskningsintensiv stad har förstärkts under senare år.

Förutom att ha tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är näringslivet beroende av att det byggs bostäder, av en fungerande infrastruktur och av att det finns attraktiva stads- och livsmiljöer.

Kommunfullmäktige har beslutat om följande övergripande mål avseende näringsliv 2014 – 2018:

”Linköping ska vara en motor för regionens näringslivsutveckling och arbeta aktivt för och värna om både det näringsliv som finns idag och för att nya företag och branscher etableras här. Goda förutsättningar ska finnas för att fler företag ska kunna starta, växa och anställa. Linköping ska också ligga i framkant när det gäller att skapa förutsättningar för nya, gröna jobb. Samverkan mellan kommunen och universitetet ska stärkas i syfte att förbättra näringslivsklimatet och skapa nya och växande företag.”

Klimatanpassning, miljö- och riskfaktorer

På senare år har klimatanpassning samt miljö- och riskfrågor uppmärksamrats allt mer och det är viktigt att dessa frågor belyses i den översiktliga planeringen.

Kommunfullmäktige i Linköping har i *Strategisk plan med övergripande mål* fastställt följande mål: ”Linköpings kommun bidrar till en hållbar utveckling med sikte på att vara en koldioxidneutral kommun 2025”.

Kunskapen om miljö- och riskfaktorer har ökat sedan *Miljö- och riskfaktorer i Linköpings kommun, underlag 2010 (Underlag miljö och risker)*, *Gem ÖP* och *ÖP staden* antogs 2010. Detta gäller bl a översvämningar och hur dessa ska hanteras i den översiktliga planeringen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört en ny kartering avseende översvänningsbenägna områden i Linköpings kommun. Nya huvudstudier har också genomförts avseende skredrisker i Östergötland.

Ett annat exempel på nya förutsättningar är att synen på skyddsavstånd till djur har ändrats på grund av ny forskning. Ytterligare ett exempel är att de primära utryckningsvägarna behöver ändras eftersom brandstationerna har nya lägen.

Lagändringar (2014) samt en ny förordning (2015) gör det lättare att bygga bostäder i områden som är utsatta för buller från flyg, väg och järnväg. För den översiktliga planeringen är trafikbullerförordningens bestämmelser om flygbuller av särskilt stor betydelse. Förordningen kan tillämpas på Saabs flygverksamhet, men inte på Malmens. För väg- och spårtrafikbuller innebär den förordningen nya möjligheter att bygga i bullerutsatta lägen. Också nya allmänna råd för industribuller har utarbetats.

I anslutning till Saabs flygplats innebär förordningen att bostäder inte tillåts innanför FBN 55 dBA (i likhet med kommunfullmäktiges beslut i juni 2010) eller inom områden där flygbullret överskrider 70 dBA maximal ljudnivå mer än 16 gånger under dag och kväll. Det innebär att förutsättningarna för bostadsbyggande i staden Linköping är de samma enligt förordningen som enligt *Underlag Miljö*

och risker och *ÖP staden*. Skillnaden är att det i och med förordningen tillkommit ett mindre område utanför FBN 55dBA-kurvan men innanför kurvan för 16 överträdelser över 70dBA, där bostadsbebyggelse inte heller tillåts (ett smalt område sydöst om flygplatsen mot Bankekind - ca 1,5 km långt och 0,5 km brett). Samtliga dessa bullerkurvor utgår från Saabs nuvarande tillstånd.

Under 2016 kommer Saab att lämna in en ansökan om nytt miljötillstånd för industriverksamheten, Saabs flygverksamhet och verksamheten vid Linköping City Airport. Det nya tillståndet kommer att påverka flygbullerkurvor och flyghinderhöjder och därmed möjligheterna att bygga bostäder. Kommunen och Saab förhandlar om ett avtal, som reglerar vissa utgångspunkter för tillståndsansökan, bl a flyttning av landningsbanan vilket skulle underlätta byggande i staden (april 2016).

Verksamheten vid Malmens flygplats klassas som militär flygverksamhet och omfattas inte av förordningen om trafikbuller. Det innebär att oklarheterna kvarstår avseende områden runt Malmen. Linköpings kommuns inriktning utgår från Boverkets allmänna råd – FBN 55dBA som gräns för bostadsbyggande. Försvarsmakten har en annan mera restriktiv syn i frågan. Linköpings kommun, Försvarsmakten och länsstyrelsen för en dialog om restriktionerna runt Malmens flygplats (våren 2016).

Hållbar stads- och trafikplanering

Linköping har länge arbetat med ekologisk hållbarhet i den översiktliga planeringen – det handlar bl a om att hushålla med marken, att bygga en tätare och mera sammanhängande stad och att ge goda förutsättningar för gång, cykel och kollektivtrafik. Samtliga översiktsplaner som tagits fram under senare år har en sådan inriktning.

Kommunfullmäktiges beslut om att Linköping ska bli CO₂ neutralt 2025 har en stark koppling till ambitionen om att minska utsläppen av fossilt koldioxid från transportsektorn. Avgörande är att fordonsflottan blir mera miljöanpassad och att andelen som cyklar och åker kollektivt ökar och att andelen som åker bil minskar. En tätare och mera blandad stad bidrar till minskade utsläpp. Kommunfullmäk-

tiges mål samt beslut om att Linköping ska bli CO₂ neutralt innebär att inriktningarna i bl a *Gemensam ÖP* och *ÖP staden* inklusive *Trafikstrategin* är i högsta grad aktuella. Beslutet om ett CO₂ neutralt Linköping understryker ytterligare hur viktigt det är att inriktningen i den översiktliga planeringen verkligen genomförs.

Region Östergötland har numera ansvar för trafikeringen med bussar. För att öka andelen som åker kollektivt i förhållande till andelen som åker bil behövs ökat samarbete mellan Linköpings kommun och grannkommunerna respektive Region Östergötland

Arbetet med *Trafikplan för innerstaden (Trafikplanen)*, som formellt är ett tillägg till *ÖP staden*, har påbörjats. Planen utgår från inriktningen i *ÖP staden*, bl a angående färdmedelsfördelning, och från *Innerstadsplanen*.

Sverige beräknas ta emot allt fler flyktingar under de närmaste åren. Social hållbarhet kommer därmed att bli en allt viktigare fråga i den fysiska planeringen. Linköpings kommun arbetar med flera projekt i Skäggetorp, Ryd och Berga, som syftar till bättre social hållbarhet. I dessa projekt ingår fysiska åtgärder men tyngdpunkten ligger på andra typer av åtgärder. Ett planarbete med sikte på att rusta upp och utveckla Skäggetorp pågår också. I Vallastaden syftar planarbetet till att skapa en stadsdel som blir en förebild i fråga om såväl social hållbarhet som miljö- och klimatanpassning.

Också i den översiktliga planeringen finns inriktningar som är direkt kopplade till social hållbarhet. *Innerstadsplanen* visar hur innerstadsbebyggelse kan kopplas till bl a Skäggetorp och i de flesta översiktsplaner finns ambitioner om en sammanhållen stad, bl a att blanda olika upplåtelseformer och boendeformer.

Generellt är dock inriktningarna i översiktsplanerna relativt allmänt hållna när det gäller social hållbarhet. Kunskaperna om hur den översiktliga fysiska planeringen kan bidra till social hållbarhet behöver utvecklas. Linköpings kommun arbetar med frågorna inom flera förvaltningar. Inspiration kan också hämtas från Stockholm, Göteborg och Malmö, som länge arbetat med social hållbarhet.

Ändrad lagstiftning

Under senare år har det skett ett antal lagändringar, som påverkar fysisk planering. Nedan beskrivs kortfattat de lagändringar som bedöms ha särskilt stor betydelse för den översiktliga planeringen.

Den 2 maj 2011 började en ny plan- och bygglag att gälla. Översiktsplanen får i och med den nya lagen en tydligare strategisk funktion. Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Antalet relevanta mål är mycket stort.

Sedan 2014-01-01 är ”bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet” ett allmänt intresse enligt 2 kap 3§ plan- och bygglagen. Sedan 2014-07-01 finns det även en bestämmelse som innebär att det av översiktsplanen ska framgå ”hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder” (PBL 3 kap 5§).

Det generella strandskyddet är 100 meter. Länsstyrelsen har i december 2014 fattat förnyat beslut om att vissa områden i Linköpings kommun ska omfattas av ett utökat strandskydd. Beslutet innebär att strandskyddet, med några undantag, är utvidgat till 150 m inom landområdena vid Järnlunden, Lilla Rängen, Roxen samt Ärlången. För Stångån är strandskyddet utvidgat längs vissa delar i dess södra sträckning. Strandskyddet utvidgas inte inom tätorter, inom planlagda områden eller inom av länsstyrelsen godkända LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Under 2014 genomfördes lagändringar, som innebär att miljöbalkens och plan- och bygglagens bestämmelser om trafikbuller samordnas. En av regeringen beslutad förordning om trafikbuller trädde i kraft den 1 juni 2015. (Se även Nya förutsättningar/Framtida utmaningar/Klimatanpassning, miljö- och riskfaktorer.)

Bostadsplaneringskommittén har haft till uppgift att föreslå sådana förändringar i de regelverk som styr fysisk planering på regional nivå, som behövs för att tillgo-

dose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av landet. Förslaget ”En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning” redovisades i juni 2015. Bostadsplaneringskommittén lämnar tre huvudförslag:

- En regional fysisk planering
- Krav på ökad samordning mellan ett antal utpekade planeringsslag (regional planering för transportinfrastruktur, tillväxt och kollektivtrafik samt kommunernas planering för bostadsförsörjning)
- En nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning

Det förslag till nationell strategi för fysisk planering och bostadsförsörjning, som lagts fram av bostadsplaneringskommittén, innebär att regeringen presenterar en tydlig viljeinriktning samt hur denna ska förhålla sig till de nationella målen, planerna och programmen. En sådan strategi skulle bidra till att regeringens vilja får ökat genomslag i den översiktliga planeringen.

Bostadsplaneringskommitténs förslag var på remiss under hösten 2015. Kommittén anser att förslagen bör genomföras den 1 januari 2019 genom bland annat en ny lag om regional fysisk planering.

Regeringen tillsatte 2013 en utredning med uppdrag att se över riksintressesystemet. Riksintresseskommittén lämnade sin slutrapport till Miljö- och energidepartementet 2015-12-02. Utredningen, som ännu (april 2016) inte skickats på remiss, kan komma att få långtgående konsekvenser för synen på riksintressen och leda till ändringar i miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

För närvarande (våren 2016) pågår ett arbete med nya vattenkvalitetsnormer, vilket kan komma att påverka klassningen av sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsens synpunkter

Allmänt

Länsstyrelsen ska enligt plan- och bygglagen minst en gång under mandatperio-

den, eller när kommunen begär det, redovisa sina synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Linköpings kommun har under 2014 av länsstyrelsen begärt och fått en sådan redovisning.

Länsstyrelsen bedömer i sin redogörelse aktualiteten för *Gemensam ÖP, ÖP staden, Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm (ÖP Kallerstad), Fördjupad översiktsplan för Lingham samt Översiktsplan för Tornbyområdet i Linköping*.

I en allmänt hållen bilaga till skrivelsen redovisar länsstyrelsen statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I bilagan ingår redovisningar av lagstiftning, nationella och regionala mål, planer och program samt av riksintressen och övriga allmänna intressen.

Länsstyrelsen hänvisar till Boverkets sammanställning av nationella mål, planer och program som bör beaktas i den fysiska samhällsplaneringen vid sidan om olika lagar och regler. Sammanställningen visar att det handlar om mer än 100 relevanta nationella mål. Därtill kommer nationella strategier, planer, program och mål samt strategier och initiativ på EU- och internationell nivå.

De regionala målen, planerna och programmen för Östergötland innefattar Miljömålen i Östergötland, Regional bostadsmarknadsanalys, Vindkraftpolicy, Klimat och energistrategi, Handlingsplan för klimatanpassning, Regional vattenförsörjningsplan Östergötland, Materialförsörjning, Landsbygdsprogrammet, Regionalt serviceprogram, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen i Östergötland, Regionalt utvecklingsprogram, Regionbeskrivning, Länstransportplan samt Bredband i Östergötland.

Länsstyrelsen uppmärksammar i sitt yttrande att en rad olika nationella och regionala mål successivt tillkommit sedan 2010 och att kommunen i och med detta har ett ökat ansvar för att beakta klimataspekterna i den fysiska planeringen. Länsstyrelsen ser det därför som mycket viktigt att slutsatserna för samhällsplanering med

anledning av klimatförändringarna inarbetas i de kommunala översiktsplanerna.

Konkreta synpunkter på översiktsplanernas aktualitet

Länsstyrelsens bedömning är att det behöver göras ett tillägg till översiktsplanen som hanterar miljö- och riskfrågor. Ett kulturmiljöprogram behöver, enligt länsstyrelsen, inarbetas eller utgöra ett tillägg till översiktsplanen. Länsstyrelsen anser också att kommunen behöver göra en ny eller omarbetad riksintressebilaga till *Gemensam ÖP* med en samlad bedömning av hur kommunen avser att tillgodose riksintressena. Dessa kompletteringar skulle enligt länsstyrelsens bedömning även vara av stor betydelse för aktualiteten hos de fördjupade översiktsplanerna.

Länsstyrelsen uppmärksammar att Linköpings kommun berörs av förslagen till nya riksintressen för dricksvattenförsörjning (Råberga och Berggården) och för industriell produktion (Gärstad-Distorp och Saab). Förslag till nya avgränsningar för riksintressena för friluftsliv Kinda och Göta kanaler har lämnats till Naturvårdsverket 2014. Arbete med översyn av kulturmiljövårdens riksintresse för Göta kanal pågår också.

Länsstyrelsen anser att *Gemensam ÖP* i huvudsak kan anses vara aktuell, med undantag för *Riksintressebilagan*. Länsstyrelsens bedömning är vidare att *ÖP staden* saknar tillräckligt tydlig vägledning när det gäller den strategiska inriktningen mot en förtätning av staden kontra bevarande av parker och grönområden. Översiktsplanen skulle utgöra ett bättre stöd för detaljplaneläggning om den även tog ställning till grönområdets sociala funktion i staden och vägde in de värdena i sitt ställningstagande.

Länsstyrelsen anser också att det vore en fördel om *Översiktsplan för Tornbyområdet i Linköping* förklaras inaktuell och upphävs. Länsstyrelsen påpekar att aktualiteten för *ÖP Kallerstad* kommer att påverkas när beslut gällande Ostlänkens passage och utformning genom Linköping har fattats. Länsstyrelsen konstaterar att *Fördjupad översiktsplan för Lingham*, vad avser statliga och mellankommunala intressen, i de flesta avseenden kan anses vara aktuell.

Är översiktsplanerna aktuella? Ska de fortsätta att gälla?

Allmänt

Vilka planer har analyserats?

Gemensam ÖP och *ÖP staden* har analyserats för att avgöra om de fortfarande är i huvudsak aktuella. Den tredje delen av den kommunomfattande översiktsplanen, *ÖP landsbygden*, antogs 2014 och har därför bedömts vara aktuell.

En analys har också gjorts av alla fördjupningar av översiktsplanerna, med undantag för planer, vilka nyligen antagits och därför ansetts vara aktuella. De planer som analyserats är:

- Lingham, fördjupning av översiktsplanen (2011)
- Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm (2010)
- Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen (2006)
- Översiktsplan för övningsområdet (2003)
- Översiktsplan för Tornbyområdet (2001)
- Översiktsplan för Garnisonsområdet (2000)
- Översiktsplan för koloniområden i Linköping (1997)

De nyligen antagna planerna är:

- Tillägg till översiktsplanen, Utvecklingsplan för Linköpings innerstad (2016)
- Översiktsplan för Bestorp (2015)
- Översiktsplan för Brokind (2015)
- Översiktsplan Ljungsbro och Berg (2015)
- Översiktsplan för Vikingstad (2014)
- Översiktsplan för Sättuna (2012)
- Översiktsplan för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad (2012)

Sedan aktualitetsprövningen 2010 har flera översiktsplaner upphört att gälla, efter-

som de ersatts av nya planer. Beslut om att *Översiktsplan för Linköpings innerstad* (1995), *Översiktsplan för Ljungsbro-Berg* (1995), *Översiktsplan för Askeby* (1992), *Fördjupad översiktsplan för Roxenbaden* (1996), och *Fördjupad översiktsplan för Ekängen* (1996) skulle upphöra att gälla fattades av kommunfullmäktige i samband med att *Innerstadsplanen*, *ÖP landsbygden* och nya översiktsplaner för *Ljungsbro-Berg* respektive *Ekängen* antogs 2016, 2014, 2015 och 2012.

I samband med aktualitetsprövningen 2010 beslutades att *Linköpings översiktsplan 1998* skulle upphöra att gälla, med undantag för de avsnitt som handlar om bostadsbyggande i mindre orter och på landsbygden, fritidsbebyggelse och bygglovspliktens omfattning. Dessa avsnitt har nu ersatts av *ÖP landsbygden*. *Linköpings översiktsplan 1998* bör därför upphävas helt i samband med beslut om aktualitetsprövningen.

Hur har bedömningen gjorts?

Syftet med översiktsplanerna är ge uttryck för kommunens vilja och att ge inriktning för kommande detaljplaner och bygglov. Det bästa är naturligtvis om översiktsplanerna är helt aktuella i alla delar. Men omvärlden, och därmed förutsättningarna i den översiktliga planeringen, förändras ständigt och att vart fjärde år ersätta kommunens översiktsplaner med nya, är inte rimligt. Om planernas huvudstrategier och huvuddelen av inriktningarna i övrigt stämmer med kommunens aktuella syn, är bedömningen att planerna bör fortsätta att gälla även om de är inte helt uppdaterade i alla avseenden. Översiktsplaner är ofta till nytta vid detaljplaneläggning och bygglovgivning även om vissa förutsättningar ändrats eller inriktningarna i enstaka frågor blivit inaktuella.

Det finns inte skäl att ändra en översiktsplan för att en ny detaljplan avviker från översiktsplanen. Det är kommunfullmäktige som, i överensstämmelse med bestämmelserna i plan- och bygglagen, antar de detaljplaner som avviker från

översiktsplanen. Däremot kan en detaljplan, som avviker från gällande översiktsplan, i vissa fall visa att kommunen har en annan inriktning för området, t ex högre exploatering.

Kommunens översiktsplaner kan i viss utsträckning hållas aktuella genom att ändringar, fördjupningar (FÖPar) och/eller tillägg till översiktsplanen (TÖPar) utarbetas.

Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping

Antagen av kommunfullmäktige i juni 2010.

Är förutsättningarna aktuella?

Under rubriken Framtida utmaningar görs allmänna beskrivningar av viktiga övergripande förutsättningar bl a beträffande Ostlänken, regional utveckling och fortsatt tillväxt i Linköping. Nedan

beskrivs viktiga förutsättningar med särskild koppling till *Gemensam ÖP*.

Regionalt utvecklingsprogram > 2030 för Östergötland

Strategierna i *Regionalt utvecklingsprogram > 2030 för Östergötland (RUP)*, bl a "Stärka Östergötland som en flerkärnig stadsregion", överensstämmer i stort med inriktningarna i *Gemensam ÖP*.

Den attraktiva regionen

Projektet *Den attraktiva regionen (DAR)* betonar liksom *Gemensam ÖP* betydelsen av samordnad bebyggelse- och trafikplanering. *DAR* har fört analysen till en mera detaljerad nivå och t ex studerat positiva och negativa konsekvenser av att ha en pendeltågsstation mitt i ett samhälle.

Ostlänken

I *Gemensam ÖP* anges att Ostlänken och hela Götalandsbanan (högshastighetsbanan mellan Stockholm och Göteborg) är viktiga förutsättningar för att uppnå översiktsplanens intentioner. Översiktsplanen utgår från att Ostlänken är fullt utbyggd år 2020 och att hela Götalandsbanan är utbyggd år 2030. Aktuella tidplaner innebär att Ostlänken ska vara färdig att tas i bruk 2028 och hela högshastighetsbanorna mellan Stockholm och Göteborg respektive Malmö 2035.

Är inriktningen aktuell?

Huvudstrategi

Planens huvudstrategi är att de större tätorterna i regionen länkas samman till ett stadsnätverk, en stadsregion. För att uppnå detta samordnas bebyggelse- och trafikplanering och utbyggnad av bostäder och verksamheter prioriteras utifrån graden av tillgänglighet. Högsta prioritet har utvecklingen av städerna Linköping och Norrköping – inriktningen är ökad befolkning och större täthet. Ett antal sk prioriterade utvecklingsorter pekas också ut. I planen betonas värdet av att arbeta med upplevelserikedom, urbana kvaliteter och rekreativa värden. Dessa inriktningar, liksom andra huvudinriktningar, bedöms aktuella.

Planen skiljer mellan Linköpings och Norrköpings gemensamma inriktningar och förutsättningar, illustrationer mm. Nedan kommenteras planens inriktning i frågor av större betydelse.

Mål för antal invånare och sysselsatta

År 2015 fanns det drygt 440 000 invånare i regionen (Linköpings och Norrköpings arbetsmarknadsregioner) och ungefär 200 000 sysselsatta. Mål för den gemensamma översiktsplanen är 500 000 boende och 220 000 sysselsatta i den gemensamma arbetsmarknadsregionen år 2030. Tillväxten ska ske på ett långsiktigt hållbart sätt. Som grund för dessa mål ligger den ekonomiska analysen *Linköping – Norrköping, gemensam marknad och framtid*.

Ökningen i regionen har varit drygt 16 000 invånare och knappt 15 000 sysselsatta de senaste 5 åren. Översiktsplanens mål beträffande invånartal och antal

sysselsatta 2030 är satta för att skapa en hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling i regionen. Denna ambition har inte ändrats. Bedömningen är att målet är aktuellt - även om målet för antal sysselsatta sannolikt kommer att uppnås före 2030 medan målet för antal invånare bli svårt att uppnå till 2030.

Järnvägar

Avseende kollektivtrafik ger den gemensamma översiktsplanen högst prioritet till höghastighetståg till Stockholm och Göteborg samt till pendeltåg och snabbtåg mellan Linköping och Norrköping. Översiktsplanens inriktning innebär vidare att bra förbindelser till städer i omlandet inklusive grannlänerna, bra förbindelser mellan städerna och prioriterade utvecklingsorter och bra kollektivtrafik till länets centralorter prioriteras (i nu nämnd ordning). Inriktningen bedöms aktuell.

Inte förrän efter det att kommunfullmäktige antagit den gemensamma översiktsplanen 2010 fattade Trafikverket beslut om järnvägsutredningen 2010 och om att förordna röd korridor inom Linköpings kommun. I *Gemensam ÖP* anges, i enlighet med järnvägsutredningen 2010, tre alternativa korridorer för Ostlänken öster om staden. De sista kilometrarna in mot Linköping går korridorerna i en gemensam sträckning. Korridoren sträcker sig fram till Steninge. Den utökade korridoren enligt järnvägsutredningen 2014 var inte aktuell när *Gemensam ÖP* antogs.

Bedömningen är att översiktsplanens redovisning av de tre korridorerna inte motiverar att en ändring av översiktsplanen görs nu. En justering får göras när en ny översiktsplan utarbetas i framtiden. Kommunstyrelsen i Linköping har både i sitt remissvar över järnvägsutredningen 2010 och i flera beslut efter det att *Gemensam ÖP* antagits, uttalat att man ställer sig bakom den förordade röda korridoren – det finns med andra ord ingen osäkerhet kring kommunens syn i denna fråga.

Trafikverket har (våren 2016) ännu inte fattat beslut om den kompletterande järnvägsutredningen och järnvägslösning inom korridoren är inte avgjord. Oklarheterna avseende järnvägslösning genom centrala Linköping är inte skäl att ändra översiktsplanen. Planen bedöms som aktuell tills eventuellt beslut fattats om annan inriktning.

Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för Tjust/Stångådalsbanan.

Studien visar att det inte är samhällsekonomiskt lönsamt att utveckla banorna för persontrafik. Trafikverket har ännu (våren 2016) inte tagit något inriktningsbeslut som resultat av åtgärdsvalsstudien. Enligt *Gemensam ÖP* ska tågtrafiken på sikt utvecklas på Tjust/Stångådalsbanan. Tills annan inriktning om Tjust/Stångådalsbanans framtid beslutats bedöms översiktsplanens inriktning som aktuell.

Ortstruktur

Översiktsplanens inriktning innebär att utbyggnad av städerna Linköping och Norrköping ges högsta prioritet. Ökad befolkning och täthet eftersträvas, särskilt centralt i städerna och runt respektive resecentrum. Linghem, Ljungsbro-Berg, Malmslätt och Vikingstad pekas ut som prioriterade utvecklingsorter. Inriktningen innebär också att särskilda satsningar ska göras på mycket attraktiva lägen i städernas närhet. Inriktningen beträffande ortstruktur har haft stort genomslag i planeringen och bedöms som aktuell.

Översiktsplanen har som inriktning att stadskärnorna ska bli större och tätare och att Kallerstad ska rymma ny stadsbebyggelse och många arbetsplatser. Detta stämmer väl överens med *Innerstadsplanen* (antagen i mars 2016) och med aktuell inriktning i kommunen.

Cykel-, kollektiv- och biltrafik

I översiktsplanen redovisas ett cykelnät för Linköpings kommun med ”befintliga cykelstråk” och ”behov av nya cykelstråk mellan tätorter i Linköpings kommun”. Inriktningen överensstämmer med kommunens aktuella inriktning. Flera av de stråk som det fanns behov av 2010 har nu byggts ut.

Det i översiktsplanen redovisade regionala busslinjeätet överensstämmer, med något undantag (busslinjen Linköping – Berg), med de regionala kollektivtrafikstråk som redovisas i ”Regionalt utvecklingsprogram för Östergötland” och ”Regionalt trafikförsörjningsprogram för Östergötland 2012 – 2020”. Region Östergötland håller för närvarande på att utarbeta ett nytt trafikförsörjningsprogram. Samråd genomfördes vintern 2015/2016.

I *Gemensam ÖP* redovisas ett handlingsprogram för åtgärder som bör genomföras på tio års sikt. Flera av dessa åtgärder handlar om utbyggnad av kollektivtrafik. Åtgärderna har i huvudsak genomförts.

I planen redovisade ”önskvärda vägåtgärder” bedöms fortfarande överensstämma med Linköpings kommuns önskemål. Vissa av åtgärderna har genomförts helt eller delvis.

Den i punktform redovisade inriktningen om hållbara resor och transporter bedöms aktuell. Sammanfattningsvis kan konstateras att inriktningen avseende cykel-, kollektiv- och biltrafik är i huvudsak aktuell.

Upplevelsevärden

I översiktsplanen är inriktningen att intressanta upplevelsemiljöer, bl a stadskärnorna och orter vid Göta kanal, ska utnyttjas för att skapa attraktiva boendemiljöer och för att stärka kommunernas identitet. Stadskärnornas betydelse för att attrahera företag betonas också. Inriktningen bedöms aktuell. Kommunen arbetar aktivt bl a med att göra stadskärnan ännu mera attraktiv än idag.

Kulturmiljöprogram och stadsmiljöprogram

I den gemensamma översiktsplanen anges att ett kulturmiljöprogram och ett stadsmiljöprogram ska utarbetas. Arbetet pågår (våren 2016) med *Arkitekturprogram för innerstaden* och avsikten är att det ska följas av ett *Arkitekturprogram för ytterstaden*. Stadsbyggnadsprinciper samt allmän inriktning när det gäller kulturmiljö- och stadsmiljövärden kommer att behandlas i arkitekturprogrammen.

Det nuvarande stadsmiljöprogrammet från 2008 kommer att uppdateras under de närmaste åren, bl a för att geografiskt överensstämma med *Innerstadsplanen* och tydligare kopplas till *Arkitekturprogram för innerstaden*.

Utvecklingsprogram sociala frågor

Integration är en av vår tids allra största utmaningar. *Gemensam ÖP* uppmärksammar vikten av denna fråga och anger som inriktning bl a att behovet av insatser

för att främja social integration ska ses över återkommande, att utvecklingsprogram eller handlingsplan för att stimulera integration ska tas fram samt att successiv upprustning och förnyelse av fysisk miljö i utsatta stadsdelar ska genomföras.

Kommunen har valt att arbeta med integrationsfrågor i form av program för Skäggetorp, Ryd och Berga. Ett planarbete med sikte på att rusta upp Skäggetorp har också påbörjats. Kunskaperna om hur den översiktliga fysiska planeringen kan bidra till social integration behöver dock utvecklas i det fortsatta översiktsplanarbetet. (Se Nya förutsättningar/Framtida utmaningar/Hållbar stads- och trafikplanering).

Teknisk försörjning samt miljö- och riskfaktorer

Gemensam ÖP hänvisar när det gäller miljö- och riskfaktorer till *ÖP staden* samt *Underlag miljö och risker* (se Nya förutsättningar/Framtida utmaningar/Klimatanpassning, miljö- och riskfrågor). *Gemensam ÖP* anger också som inriktning att ett nytt tillägg till översiktsplanen beträffande miljö- och riskfaktorer ska utarbetas. Detta arbete har nu påbörjats.

Inriktningarna avseende teknisk försörjning bedöms i huvudsak aktuella. Vissa formuleringar bör dock ses över när en ny översiktsplan utarbetas i framtiden.

Ska planen fortsätta att gälla?

Inriktningen i *Gemensam ÖP* bedöms vara i huvudsak aktuell. Planen bör fortsätta att gälla. Samråd har skett med företrädare för Norrköpings kommun, som delar denna bedömning.

Ett tillägg till översiktsplanen för miljö- och riskfaktorer kommer att utarbetas.

Riksintressen i Linköpings kommun – bilaga till Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping

Antogs av kommunfullmäktige i juni
2010.

Är förutsättningarna aktuella?

Enligt miljöbalken 3 kap ska områden som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada riksintresset. Enligt plan- och bygglagen 3 kap 5§ ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

Centrala förvaltningsmyndigheter och länsstyrelserna pekar ut riksintresseområden och formulerar värdebeskrivningar. Dessa statliga ”riksintresseanspråk” är emellertid inte bindande. Kommunen kan ha en annan uppfattning om riksintressena. Om stat och kommun har olika uppfattning om ett riksintresse avgörs frågan av regeringen i samband med överklagande av en detaljplan.

Kommunen har redovisat sin syn på riksintressena i *Riksintressen i Linköpings kommun*, bilaga till *Gemensam ÖP*, (*Riksintressebilagan*) antagen 2010 samt i olika översiktsplaner, bl a *ÖP landsbygden* antagen 2014.

I sitt särskilda yttrande med anledning av aktualitetsprövningen framhåller länsstyrelsen att kommunens redovisning av riksintressen i den kommunomfattande översiktsplanen är ofullständig och att det är av största vikt att kommunen reviderar *Riksintressebilagan*. Länsstyrelsen påpekar också att vissa förändringar skett av riksintressena samt redogör för de förslag till nya eller ändrade riksintressen, som för närvarande utreds.

Sedan *Riksintressebilagan* antogs juni 2010 har några förändringar skett avseende statens anspråk på riksintressen. Trafikverket har beslutat om val av korridor för

Ostlänken (när översiktsplanen antogs 2010 var detta beslut inte fattat). Trafikverket har också beslutat om ett omfattande utredningsområde för Götalandsbanan, att riksväg 35 ska utgöra riksintresse samt redovisat en ny mycket schematisk avgränsning av riksintresset Linköpings flygplats (riksintresse för luftfart). Försvarsmakten har redovisat nya beskrivningar och avgränsningar av totalförsvarets riksintressen. Vissa förändringar av riksintresseområdena för naturvård har också skett. I *ÖP landsbygden* redovisas statens aktuella riksintresseanspråk 2014.

Länsstyrelsen anger i sin redovisning med anledning av aktualitetsprövningen att förslag till nya avgränsningar för riksintressena för friluftsliv Kinda och Göta kanaler har lämnats till Naturvårdsverket 2014, att arbete med översyn av kultur- miljövårdens riksintresse för Göta kanal pågår samt att statliga riksintresseanspråk avseende dricksvattenförsörjning (Råberga och Berggården) och industriell produktion (Gärstad-Distorp och Saab) utreds. Inget av dessa statliga anspråk har dock beslutats (april 2016).

Naturvårdsverket arbetar med förslag till nya Natura 2000-områden (våren 2016). I Linköpings kommun ligger de föreslagna nya områdena i de flesta fall i eklandskapet, men omfattar större områden än själva värdekärnorna. Linköpings kommun har inte tillstyrkt att samtliga områden som länsstyrelsen föreslagit ska bli Natura 2000-områden.

Regeringen tillsatte 2013 en utredning med uppdrag att se över riksintressesystemet. Utredaren skulle bl a föreslå förändringar som innebär att onödiga inskränkningar i planeringen eller användningen av mark- och vattenområden inte sker samt utveckla ett system där avvägningar kan göras mellan riksintressen och behovet av bostadsbyggande. Riksintresseutredningen lämnade sin slutrapport till Miljö- och energidepartementet 2015-12-02. Utredningen, som ännu (april 2016) inte är skickad på remiss, kan leda till stora förändringar av riksintressesystemet. Enligt betänkandet ska författningsändringarna träda i kraft 1 januari 2018.

Är inriktningen aktuell?

Kommunens ambition är att i den översiktliga planeringen redovisa aktuella förut-

sättningar och kommunens syn på riksintressena. Det sker emellertid kontinuerligt förändringar av statens riksintresseanspråk vilket gör att det inte är möjligt att ständigt ha en aktuell redovisning av dessa.

I *Riksintressebilagan* (antagen 2010) redovisas kommunens syn på riksintressena. Kommunens inriktning är i huvudsak densamma idag som 2010, vilket innebär att de redovisade beskrivningarna, avgränsningarna och rekommendationerna är i huvudsak aktuella.

I *ÖP landsbygden* (kommunfullmäktigebeslut 2014) har några uppdateringar av riksintressena skett i förhållande till *Riksintressebilagan*. I *ÖP landsbygden* redovisas statens aktuella riksintresseanspråk (2014) för samtliga riksintressen. Här redovisas också kommunens aktuella syn på riksintresseavgränsningarna, vilken med några undantag stämmer med redovisningen i *Riksintressebilagan*. Den aktuella synen innebär att Linköpings kommun ställer sig bakom den röda korridoren för Ostlänken och utredningsområdet för Götalandsbanan, att riksväg 35 ska utgöra riksintresse och att kommunen accepterar stoppområdet för vindkraftverk.

Enligt länsstyrelsens uppfattning är det av största vikt att kommunen gör en ny riksintressebilaga med en samlad bedömning av hur kommunen avser att tillgoda riksintressena och dess intentioner.

Linköpings kommun anser inte att det är rimligt att detaljerade rekommendationer för hur riksintressena ska tillgodoses utarbetas för samtliga riksintresseområden. Antalet områden är stort, ca 40 - 50 områden samt ett stort antal Natura 2000-områden, vilka också definieras som riksintresseområden. I de flesta fall är det inte aktuellt att bygga inom riksintresseområdena och i de fall det blir aktuellt kan frågan ofta lösas i samband med aktuell detaljplaneplanläggning. Däremot kan det finnas behov av att utarbeta tydliga rekommendationer för riksintresseområden som är utsatta för ett starkt bebyggelsetryck. Det är också den prioritering som Linköpings kommun gjort. För riksintresset Linköpings innerstad, finns detaljerade rekommendationer från mitten av 1990-talet, vilka fungerar som vägledning också idag. I *Riksintressebilagan* redovisas också tydliga rekommendationer för bl

a följande riksintressen för kulturmiljövården: Göta och Kinda kanaler (avsnittet Stångebro - Gumpekullabron på en särskilt detaljerad nivå) och Slaka-Lambohov. Rekommendationer finns också för riksintressena för friluftsliv Kinda och Göta kanaler, för vägar, järnvägar, luftfart och totalförsvarets intressen.

Ska planen fortsätta att gälla?

För närvarande pågår ett omfattande arbete med att se över hela riksintressesystemet. När eventuella lagändringar med anledning av riksintresseutredningen beslutats av riksdagen, kommer Linköpings kommun att ta ställning till fortsatt arbete med riksintressen. Då har sannolikt också beslut fattats om eventuella statliga riksintresseanspråk avseende dricksvattenförsörjning, industriell produktion, friluftsliv och kulturmiljöintresse för Göta kanal.

Redovisningen av riksintressen i *Riksintressebilagan* och i antagna översiktsplaner, bl a *ÖP landsbygden* gäller tills vidare. Kommunens aktuella syn på flygbul-ler kopplat till Saabs och Malmens flygfält kommer att redovisas i *TÖP Miljö- och riskfaktorer*.

Översiktsplan för staden Linköping inklusive Trafikstrategi

Antogs av kommunfullmäktige i juni 2010.

När *ÖP staden* antogs hade det inte fattats något beslut om Vallastaden. En ändring av *ÖP staden*, som redovisar aktuell inriktning för området, har genomförts och beslutats av kommunfullmäktige i april 2013.

Är förutsättningarna aktuella?

Under rubriken Framtida utmaningar görs allmänna beskrivningar av viktiga

övergripande förutsättningar bl a beträffande hållbar stadsplanering, hållbara transporter, Ostlänken, klimatanpassning, miljö- och riskfaktorer och fortsatt tillväxt i Linköping. Nedan beskrivs viktiga förutsättningar med särskild koppling till *ÖP staden*. Därutöver finns i *ÖP staden* ett stort antal förutsättningar i form av mål, prognoser, allmänna beskrivningar mm som är delvis inaktuella men som inte påverkar översiktsplanens inriktningar. I *ÖP staden* har inriktningarna tydligt redovisats i punktform i de gula ”inriktningsrutorna” samt på markanvändningskartan och andra plankartor.

Befolkningsprognoser

ÖP staden redovisar inget målår för planen utan den beredskap som behövs när kommunen har 170 000 invånare. En utblick görs också mot 200 000 invånare. Planen utgår från att ca 70 % av kommuninvånarna bor i staden, vilket motsvarar ca 120 000 respektive 140 000 invånare i staden.

Aktuella siffror visar att Linköpings kommun växt mer än man förutsåg när *ÖP staden* utarbetades. Med utgångspunkt från nuvarande prognoser kommer kommunen att ha ca 170 000 invånare 2024. Kommunens prognoser sträcker sig bara till 2035, men om ökningstakten blir ungefär densamma efter 2035 kommer kommunen att ha 200 000 invånare i början av 2040-talet. Stor ökning av antalet utlandsfödda och effekter av Ostlänken kan innebära en ännu snabbare befolkningstillväxt. Den andel av kommunens invånare som bor i staden har ökat med en procentenhet under de senaste tio åren (71,7 % 2015) och det är sannolikt att denna ökning kommer att fortsätta.

Stadsutveckling

Innerstadsplanen, som antogs av kommunfullmäktige i mars 2016, är ett tillägg till *ÖP staden*. *Innerstadsplanen* syftar till mer och bättre innerstad och innehåller visioner, strategier och förhållningssätt för att uppnå detta. *Innerstadsplanen* har en hög överensstämmelse med *ÖP staden*. Det finns dock några skillnader mellan *Innerstadsplanen* och *ÖP staden*. Dessa är:

- *Innerstadsplanen* utgår från att Ostlänken och Södra Stambanan i första hand går i tunnel genom centrala Linköping (den inriktning som kommunfullmäktige

förordade i första hand i sitt beslut om den kompletterande järnvägsutredningen).

- I *ÖP staden* pekas Steninge ut som utvecklingsområde för icke störande verksamheter. I *Innerstadsplanen* görs bedömningen att området lämpar sig bättre som ett utvecklingsområde för innerstaden. Området ligger inom den järnvägs-korridor genom centrala Linköping, som redovisas i den kompletterande järnvägsutredningen för Ostlänken.
- I *ÖP staden* redovisas Industrigatan som en del av Yttre ringen. I *Innerstadsplanen* har denna funktion flyttats utåt och istället redovisas Tornbyvägen som en del av en yttre ring. Detta kommer att utredas ytterligare i den *Trafikplan* som Linköpings kommun för närvarande arbetar med.
- I *ÖP staden* redovisas Wahlbecks industriområde som ett område där befintlig markanvändning ska bibehållas. I *Innerstadsplanen* anges att området är möjligt att utveckla till en företagspark med blandad användning.

Kommunstyrelsen har våren 2016 godkänt att en utvecklingsplan för Linköpings ytterstad i form av ett tillägg till *ÖP staden* utarbetas. *Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad (Ytterstadsplanen)* ska illustrera principer och förhållningssätt för den fortsatta utvecklingen av ytterstaden.

Trafik

Förutsättningarna avseende trafik är i huvudsak aktuella i *ÖP Staden* och *Trafikstrategin* (se även under Nya förutsättningar).

Flyg

Sedan *ÖP Staden* antogs har vissa förutsättningar förändrats avseende flygverksamheten i Linköping. Linköpings kommun driver sedan 2013 Linköping City Airport, medan Saab äger flygfältet. Flygmex tillhör St Kors och ansvarar för utvecklingen kring flygplatsen och General Aviation Center (GAC).

Den civila flygverksamheten har utvecklats sedan 2010. Idag finns reguljära flygförbindelser både med KLM till Schiphol i Amsterdam och med SAS till Kastrup i Köpenhamn. Antalet passagerare under 2015 uppgick till ca 160 000. Vision 2014, vilken återges i *ÖP Staden*, är inte längre aktuell. Linköping City Airport arbetar

med en ny vision tillsammans med St Kors och Nulink. Ambitionen idag är att öka kapaciteten mot nuvarande knutpunkter.

Saab står (våren 2016) i begrepp att lämna in en ny tillståndsansökan, som kommer att omfatta Saabs och Linköping City Airports flygverksamhet samt Saabs industriverksamhet. Ansökan kommer att utgå från att landningsbanan flyttas, på det sätt som redovisas i *ÖP Staden*. Enligt ansökan ska landningsbanan också breddas för att kunna ta emot större passagerarplan.

Är inriktningen aktuell?

Huvudstrategier

ÖP stadens huvudstrategier är:

- En rundare stad
- En tätare och mera sammanhängande stad
- Tydliga och gena kollektivtrafikstråk
- Stadsgatukaraktär innanför yttre ringen
- Ökade andelar gång-, cykel- och kollektivtrafik
- Utveckla värdefulla grönytor
- Stads- och friluftsliv vid Stångån

Huvudstrategierna i *ÖP staden* bedöms vara aktuella. Också plankartan och översiktsplanens inriktningar i övrigt är i huvudsak aktuella. Nedan redovisas bedömningar avseende aktualiteten i viktiga frågor.

Hållbarhetsfrågor

Miljö- och energifrågorna har fått stort genomslag både i *ÖP stadens* huvudstrategier och i övriga inriktningar. Inte minst *Trafikstrategin* och trafiksavsnittet präglas av ett tydligt miljötänkande. Sedan *ÖP staden* antogs har fullmäktige fattat beslut om att Linköping ska vara en koldioxidneutral kommun 2025. Bedömningen är att inriktningen är aktuell också i perspektivet CO₂ neutral kommun. Det som behöver betonas framöver är genomförandet av översiktsplanens intentioner. Däremot finns det behov av att i den fortsatta översiktliga planeringen bli konkretare när det gäller social hållbarhet. Exempel på åtgärder som kan utvecklas

ytterligare i den översiktliga planeringen är sammanbindande stråk mellan olika stadsdelar, att blanda olika typer av bebyggelse och upplåtelseformer, att verka för mötesplatser där invånare från olika stadsdelar kan mötas och att lokalisera viktiga målpunkter på ett sätt som främjar social hållbarhet.

Järnvägar

I *ÖP staden* har den fastlagda järnvägskorridoren (enligt järnvägsutredningen 2010), som sträcker sig fram till Steninge, markerats på plankartor. *ÖP stadens* inriktning innebär upphöjda spår för Ostlänken/Södra Stambanan inom den fastlagda korridoren och ett nytt resecentrum öster om Stångån. Planen innehåller också ett reservat för godsspår utmed E4. *ÖP stadens* inriktning för Stångådals- och Tjustbanorna är att banorna ska rustas upp.

Trafikverket har ännu (våren 2016) inte fattat beslut om den kompletterande järnvägsutredningen och järnvägslösning inom korridoren är inte avgjord. Trafikverket har inte heller fattat beslut om Tjust/Stångådalsbanans framtid. Oklarheterna avseende järnvägslösningar är inte skäl att ändra översiktsplanens inriktning. Planen bedöms som aktuell tills eventuellt beslut fattats om annan inriktning.

Räcker utbyggnadsområdena för bostadsbyggnadsbehovet?

Det har ansetts rimligt att i översiktsplanen redovisade förtätnings- och utbyggnadsområden räcker i minst 20 år. Enligt kommunens prognos finns det om 20 år ca 191 000 invånare i kommunen, varav ca 137 500 invånare i staden (med utgångspunkt från att ca 72 % av kommuninvånarna bor i staden) - nästan 28 000 fler invånare i staden än idag. Detta motsvarar ett behov av ca 14 000 nya lägenheter. I siffran ingår inte det uppdämda behovet av lägenheter.

ÖP staden utgår från det fanns ca 100 000 invånare i staden när översiktsplanen upprättades. Planen har en beredskap för ca 120 000 respektive 140 000 invånare i staden, dvs en ökning med 20 000 invånare och en utblick mot en ökning med ytterligare 20 000 invånare. Detta motsvarar ett behov av ca 10 000 respektive 20 000 nya bostäder.

I *ÖP staden* görs en redovisning av hur många lägenheter som ryms i förtätnings- och utbyggnadsområdena. Redovisade områden för nya bostäder i perspektivet 120 000 invånare i staden uppskattades rymma 11 760 lägenheter. Redovisade områden i perspektivet 140 000 invånare i staden uppskattades rymma ytterligare 13 900 lägenheter, dvs sammanlagt 25 660 lägenheter. Sedan 2010 har det byggts ett antal lägenheter inom de utpekade utbyggnadsområdena.

En genomgång har gjorts av de i *ÖP staden* redovisade utbyggnads- och förtätningsområdena. Bedömningen, utifrån de detaljplaner som antagits de senaste åren, är att många av områdena kan rymma fler lägenheter än vad som anges i *ÖP staden*. Till detta kommer de möjligheter till utbyggnad av bostäder som ambitionerna i *Innerstadsplanen* ger och den kommande *Ytterstadsplanen* sannolikt kommer att ge. Wahlbecks företagspark (Ebbepark) och förändrad syn inom Mjärdevi ger ytterligare tillskott. Uppskattningen är att förtätnings- och utbyggnadsområdena i *ÖP staden* och de ovan redovisade omvandlingsområdena sammantaget täcker bostadsbyggnadsbehoven inom de närmaste 20 åren med mycket god marginal.

Utveckling av innerstaden

Innerstadsplanen har en hög överrensstämmelse med *ÖP staden* och *ÖP stadens* redovisning av markanvändningen (text och karta) i innerstaden bedöms i huvudsak aktuell. Det finns dock några skillnader. Steninge utgör i *ÖP staden* utvecklingsområde för icke störande verksamheter. *Innerstadsplanens* handlingsprogram föreslår att en fördjupad översiktsplan för Steninge ska utarbetas och ersätta *ÖP Staden* inom det aktuella området. Ambitionen är att området ska utgöra utvecklingsområde för innerstaden.

Samhällsbyggnadsnämnden ställde sig 2014 bakom ett program som innebär att Wahlbecksområdet (Ebbepark) utvecklas till ett område som rymmer en blandning av verksamheter, bostäder och service. Hösten 2015 genomfördes samråd ring ett detaljplaneförslag för området. Eftersom detaljplanen avviker från *ÖP staden* kommer kommunfullmäktige att anta den färdiga detaljplanen.

Förtätnings- och utbyggnadsområden

ÖP stadens inriktning är ökad täthet och större mångfald än idag också inom förtätnings- och utbyggnadsområden utanför innerstaden. Denna inriktning stämmer väl med aktuell syn. Redovisning av markanvändningen (text och karta) bedöms i huvudsak aktuell, men inom flera områden kommer exploateringen att bli högre än vad som anges i *ÖP staden*. *Ytterstadsplanen*, som kommer att påbörjas under 2016, kommer att visa visioner, strategier och förhållningssätt för ytterstaden.

I Mjärdevi, är ambitionen att området ska omvandlas från ett verksamhetsområde till ett område med både bostäder och verksamheter. Arbetet med en FÖP för området har påbörjats.

Motsvarar verksamhetsområdena näringslivets behov?

Bedömningen är att *ÖP staden* uppfyller behovet av verksamhetsområden både i perspektivet 170 000 invånare och 200 000 invånare i kommunen. Också fördelningen mellan olika typer av områden bedöms motsvara behovet på såväl kortare som längre sikt.

ÖP stadens inriktning för verksamhetsområden, inklusive handelsområden, bedöms aktuell. Transport med järnväg är en viktig fråga på lång sikt och befintliga industrispår bör i enlighet med *ÖP staden* ses som en resurs för framtiden. Det bör dock uppmärksammas att effektiva omlastningsstationer bil – tåg också är en möjlig lösning.

Gång-, cykel-, kollektiv- och biltrafik

ÖP staden inklusive *Trafikstrategin* har höga ambitioner när det gäller hållbara transporter. Strategierna innebär bl a att trafikslagen prioriteras enligt följande: 1. Gång och cykel, 2. Kollektivtrafik, 3. Biltrafik. Kraftiga satsningar ska enligt planen göras på kollektiv-, cykel- och gångtrafik, såväl fysiska åtgärder som informations- och påverkansåtgärder. Samtidigt föreslås en måttlig utbyggnad av biltrafiksystemet, låga hastigheter i centrala staden och högre parkeringsavgifter. Åtgärderna beräknas sänka andelen biltrafik till ca 40 % samtidigt som andelen kollektivtrafik beräknas öka till ca 20% och cykelandelen till ca 40 %. Huvudstrate-

gierna i *ÖP staden* och *Trafikstrategin*, bl a ambitionen om ändrad färdmedelsfördelning, bedöms vara aktuella. Också övriga inriktningar och strategier avseende trafik bedöms vara i huvudsak aktuella.

Resvaneundersökningen från 2014 visar att utvecklingen inte gått i den önskvärda riktningen när det gäller färdmedelsfördelning. Detta pekar på hur angeläget det är att fortsätta arbetet med att genomföra översiktsplanens ambitioner.

Arbete pågår för närvarande (våren 2016) med ett tillägg till *ÖP staden*, *Trafikplan för Linköpings innerstad*. *Trafikplanen* utgår från inriktningen i *ÖP staden* inklusive *Trafikstrategin* och inriktningen i *Innerstadsplanen*.

Det finns behov av att studera Centrumringens och Yttre rings framtida funktioner och sträckningar. Frågan kommer att utredas bl a i arbetet med *Trafikplanen* och *Ytterstadsplanen*.

ÖP Staden har som inriktning att en gångtrafikplan ska utarbetas. I ett första skede av arbetet med *Trafikplanen* är ambitionen att gångtrafik istället ska behandlas i denna plan.

Flyg

Öp stadens inriktning avseende flyg är allmänt hållen och aktuell trots att vissa förutsättningar förändrats. *ÖP staden* har som inriktning att mark ska reserveras för en ny flygterminal. Dessa ambitioner är för närvarande inte aktuella, men frågan kan på lång sikt åter aktualiseras.

Grönstruktur, Stångåstråket, koloniområden

ÖP stadens inriktning när det gäller grönstruktur är i huvudsak aktuell. Som inriktning i *ÖP staden* angavs bl a att arbetet med kommunens grönstrukturplan ska prioriteras och slutföras. Detta arbete, *TÖP Linköpings mötesplatser*, pågår. *TÖPen* syftar bl a till att konkretisera *ÖP stadens* inriktning när det gäller parker, torg och rekreationsområden.

ÖP stadens inriktning för Stångåstråket bedöms vara i huvudsak aktuell. Vissa formuleringar bör dock ses över i samband med att en ny översiktsplan utarbetas. Avsnittet om kolonilotter/odlingslotter bedöms också vara i huvudsak aktuellt (se även avsnittet *Översiktsplan för koloniområden i Linköping*).

Riksintressen

ÖP stadens inriktning avseende riksintressen överensstämmer med inriktningen i *Riksintressebilagan* till *Gemensam ÖP*. Riksintressena behandlas i avsnittet Riksintressen i Linköpings kommun.

Service, skolor, idrott, kultur och fritid, besöksnäring

ÖP stadens inriktningar när det gäller service och skolor är allmänt hållna och bedöms vara aktuella. Bl a betonas vikten av att ha kvar och utveckla servicen i stadsdelscentra och att ha en bra geografisk spridning av skolorna.

ÖP stadens långsiktiga inriktningar för kultur, fritid, idrott och besöksnäring är i huvudsak aktuella. Flera anläggningar som betraktades som framtida när *ÖP staden* utarbetades är idag byggda eller håller på att byggas. Simhall finns i *ÖP staden* markerad i aktuellt läge vid Tinnerbäcken. Kultur- och fritidskontoret har förslag till ändrade formuleringar i löptexten och beträffande vissa inriktningar. Synpunkterna motiverar inte en ändring av översiktsplanen, men bör uppmärksammas i samband med att en ny översiktsplan för staden utarbetas i framtiden.

Arkitektur och kulturmiljö

Stadens ansikte mot E4, höga hus och kulturarv (olika avsnitt i *ÖP staden*) kommer att behandlas i *Arkitekturprogram för innerstaden* och i *Ytterstadsplanen*. Detta innebär att *ÖP stadens* inriktning i dessa frågor kommer att utvecklas och kan i vissa fall komma att omprövas.

Frågan om kulturmiljöprogram och riksintressen för kulturmiljö behandlas i avsnitten *Gemensam ÖP* respektive *Riksintressen i Linköpings kommun*.

Teknisk försörjning och energi

I *ÖP staden* redovisas en våtmark söder om Roxen (norr om E4 och väster om Stångån) med inriktningen ”En möjlig kompletterande lösning är att avloppsvattnet slutbehandlas i våtmark för ytterligare avskiljning av näringsämnen.” Företrädare för Tekniska verken ser idag inte något behov av en slutbehandling av avloppsvattnet i denna våtmark utan anser att man i framtiden kan rena avloppsvatten med ny modern teknik i anslutning till Nykvarnsverket. Något beslut i frågan har inte fattats. Området som är markerat som våtmark är redan idag sankt och därför inte aktuell att bebygga. Frågan om våtmark får aktualiseras när en ny översiktsplan utarbetas i framtiden.

Det reservat för en naturgasledning (utmed E4 och vidare norrut omedelbart öster om Stångån) som redovisas i *ÖP staden* har inneburit att kommunen sagt nej till byggprojekt inom reservatet. Analys och politiskt inriktningsbeslut behövs för att klarlägga om reservatet ska vara kvar.

Företrädare för Tekniska verken har gett förslag till några kompletteringar och ändrade formuleringar. Synpunkterna motiverar inte en ändring av översiktsplanen, men bör uppmärksammas i samband med att en ny översiktsplan för staden utarbetas i framtiden.

Klimatanpassning, miljö- och riskfrågor

ÖP staden innehåller en sammanfattning av den beskrivning och inriktning som anges i *Underlag miljö och risker*. Bedömningen är förutsättningarna och inriktningarna delvis är inaktuella (se Nya förutsättningar/Framtida utmaningar/Klimathänsyn, miljö- och riskfrågor). Arbete med ett nytt tillägg till översiktsplanen *TÖP Miljö- och riskfaktorer* pågår. Detta tillägg kommer att ge aktuell inriktning avseende klimatanpassning och miljö- och riskfaktorer, bl a översvämnings- och bullerfrågor.

För kommunen är det en styrka att miljö- och risker behandlas i ett tillägg till översiktsplanen (TÖP), särskilt i samband med överklaganden. Ett tillägg är en formell översiktsplanehandling och kommunens uppfattning får på det sättet en

annan tyngd i samband med överprövningar än om frågorna behandlas i en mera informell handling (som nuvarande underlag). Både *Gemensam ÖP* och *ÖP staden* innehåller inriktningar om att ett tillägg till översiktsplanen beträffande miljö- och riskfrågor ska tas fram. Detta är också något som länsstyrelsen tryckt på i sin rapport med anledning av aktualitetsprövningen.

Ska planen fortsätta att gälla?

Bedömningen är att *ÖP staden* ska fortsätta gälla, men att planen behöver utvecklas och kompletteras genom nya tillägg och fördjupningar.

För att utveckla och fördjupa kommunens syn i ett antal frågor behövs följande tillägg och fördjupningar till *ÖP staden*:

TÖP Linköpings mötesplatser

TÖP Arkitekturprogram för Linköpings innerstad

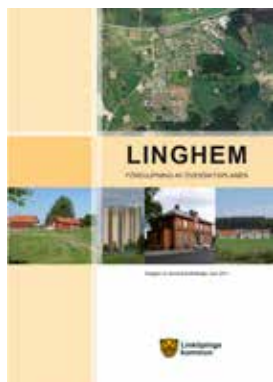
TÖP Trafikplan för Linköpings innerstad

TÖP Miljö- och riskfaktorer (tillägg till *Gemensam ÖP*)

FÖP Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad

FÖP Mjärdevi och Västra Valla

Framtida beslut avseende järnvägslösningar, ändrad syn på naturgasreservat, ändrade flygbullerkurvor mm kan komma att innebära behov av nya fördjupningar/ändringar av *ÖP staden*.

Linghem, fördjupning av översiktsplanen

Antogs av kommunfullmäktige i juni 2011.

Är förutsättningarna aktuella?

I *Linghem, fördjupning av översiktsplanen* (ÖP *Linghem*) redovisas en ny sträckning av väg 757 väster om Linghem. Vid planens antagande fanns denna sträckning med i Länstransportplanen (LTP), men har sedan tagits bort därifrån.

Förutsättningarna för ÖP *Linghem* har i övrigt inte ändrats sedan planen antogs.

Är inriktningen aktuell?

Den nya sträckningen av väg 757 väster om Linghem är en förutsättning för att kunna trafikförsörja de i översiktsplanen föreslagna västra utbyggnadsområdena. I *Gemensam ÖP* redovisas Linghem som en prioriterad utvecklingsort och det är av stort kommunalt och regionalt intresse att bygga ut orten. Att den aktuella vägsträckningen tagits bort från LTP bör inte leda till någon förändring av fördjupningen av översiktsplanen. Kommunen bör fortsätta att verka för att vägen byggs och att den återinförs i LTP.

Inriktningen för ÖP *Linghem* är fortfarande aktuell.

Ska planen fortsätta att gälla?

ÖP *Linghem* bedöms vara fortsatt aktuell och utgöra ett stöd vid framtida planering och lovgivning inom planområdet. Slutsatsen är att ÖP *Linghem* bör fortsätta att gälla.

Översiktsplanen för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum m m

Antogs av kommunfullmäktige i maj 2010.

Är förutsättningarna aktuella?

Nya förutsättningarna avseende Ostlänken mm beskrivs i avsnittet Nya förutsättningar/Framtida utmaningar/Ostlänken och övriga järnvägar.

Bedömningen är att förutsättningarna i ÖP *Kallerstad* är i huvudsak aktuella, med undantag för avsnittet om miljö- och riskfaktorer och oklarheter avseende utformning inom järnvägskorridoren.

Är inriktningen aktuell?

Inriktningen i ÖP *Kallerstad* är att Stångebro (Kallerstad) ska bebyggas med tät blandad stadsbebyggelse - det ska bildas en sammanhängande stadsstruktur som inkluderar nuvarande innerstaden och den nya innerstaden öster om Stångån. Denna inriktning är aktuell.

I ÖP *Kallerstad* har den i järnvägsutredningen 2010 fastlagda järnvägskorridoren, som sträcker sig fram till Steninge, markerats på plankartan. ÖP *Kallerstad* anger inte som inriktning att järnvägsspåren ska gå i upphöjt läge - på bro. Däremot förutsätts detta i beskrivningar och förslag till bl a trafiknät samt redovisas i illustrationer. Nytt läge för resecentrum är schematiskt redovisat på plankartan. Oklarheterna avseende framtida järnvägslösningar är inte skäl att ändra översiktsplanens inriktning. Planen bedöms som aktuell tills eventuellt beslut fattats om annan inriktning.

ÖP *Kallerstad* innehåller ett relativt detaljerat förslag till grönstruktur. *TÖP Linköpings mötesplatser* behandlar också Kallerstad och kan komma att ge en delvis an-

nan inriktning än *ÖP Kallerstad* när det gäller parker och grönområden. Tills eventuellt annat beslut fattats, betraktas *ÖP Kallerstad* som aktuell i detta avseende.

ÖP Kallerstad innehåller ett avsnitt om miljö- och riskfaktorer. Bedömningen är att inriktningen blivit inaktuell i flera frågor. Miljö- och riskfaktorer kommer att behandlas i ett nytt tillägg till översiktsplanen *TÖP Miljö- och riskfaktorer*. Ett nytt miljötillstånd för Saab med flyttad landningsbana kommer att förbättra de framtida möjligheterna att bygga bostäder inom Kallerstad.

Sammanfattningsvis bedöms huvudinriktningen, bl a avseende tät stadsbebyggelse på Stångebro/Kallerstad och redovisad järnvägskorridor, som aktuell. Utformning inom järnvägskorridoren och eventuella konsekvenser för området närmast korridoren är fortfarande oklara.

Ska planen fortsätta att gälla?

ÖP Kallerstad bör fortsätta att gälla. Huvudinriktningen är fortfarande aktuell.

Trafikfrågorna inom innerstaden inklusive Kallerstad kommer att studeras i *Trafikplan för innerstaden*.

Framtida beslut avseende järnvägslösningar, ändrade flygbullerkurvor mm kan komma att innebära behov av nya fördjupningar av *ÖP staden* och/eller ändringar av *ÖP Kallerstad*.

Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen

Antogs av kommunfullmäktige i december 2006.

Är förutsättningarna aktuella?

Förutsättningarna för *Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen (ÖP Ullstämman)* är i huvudsak aktuella. Några av de detaljplaner som har upprättats sedan översiktsplanen antogs avviker från översiktsplanen.

Avvikelserna är främst ett resultat av de utredningar som gjordes i detaljplaneskedet, där det framkom att det fanns behov av en skola inom planområdet och att mindre delar av detaljplanerområdet var svåra att bebygga med anledning av geotekniska förhållanden.

Är inriktningen aktuell?

Inom de delar av översiktsplanen, som ännu inte är detaljplanlagda, bedöms inriktningen vara i huvudsak aktuell. Idag är dock ambitionen att bygga tätare än när översiktsplanen antogs.

Ska planen fortsätta att gälla?

ÖP Ullstämman bedöms vara i huvudsak aktuell och planen bedöms utgöra ett stöd vid framtida planering och laggivning inom planområdet. Slutsatsen är att *ÖP Ullstämman* bör fortsätta att gälla.

Översiktsplan för övningsområdet

Antogs av kommunfullmäktige i maj 2003.

Är förutsättningarna aktuella?

Norra delen av planområdet ingår i det sk utvecklingsbältet mellan Universitetet - Mjärdevi och Garnisonen – Universitetssjukhuset. Att Utvecklingsbältet används för undervisning, forskning och kunskapsföretag ansågs, när planen upprättades, vara av stor betydelse för en fortsatt positiv utveckling av högkvalitativa kunskapsföretag och

av avgörande betydelse för en gynnsam ekonomisk utveckling i Linköping. Ambitionen idag är att blanda verksamheter och bostäder i större utsträckning – också inom utvecklingsbältet.

I övrigt bedöms förutsättningarna för *Översiktsplan för övningsområdet* vara i huvudsak aktuella.

Är inriktningen aktuell?

Översiktsplanens huvudinriktning – vad som ska användas som naturreservat respektive utbyggnadsområden - är aktuell. Också övriga inriktningar i *Översiktsplan för övningsområdet* bedöms vara i huvudsak aktuella.

Som framgått ovan är ambitionen idag att blanda verksamheter och bostäder i större utsträckning än vad som redovisas i *Översiktsplan för övningsområdet*. I området norr om Lambohovsleden, där översiktsplanen redovisar verksamhetsområde (undervisning, forskning, kunskapsföretag), har en detaljplan upprättats för kyrka, skola och bostäder.

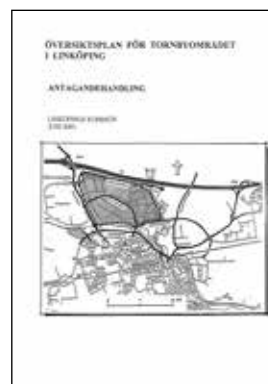
Ett större handelsområde har etablerats söder om Lambohovsleden. Detta har inte markerats på översiktsplanens plankarta, men översiktsplanen anger att området kan vara intressant för en större etablering under förutsättning att fortsatta utred-

ningar visar att detta är lämpligt.

Ett detaljplanearbete pågår inom västra delarna av övningsområdet. Tänkt utbyggnad stämmer i huvudsak med översiktsplanen. Att låta Åsmestadleden få gatukarakter, istället för led med planskilda korsningar, diskuteras.

Ska planen fortsätta att gälla?

Översiktsplanens inriktningar är i huvudsak aktuella och planen bedöms utgöra ett stöd vid framtida planering. *Översiktsplan för övningsområdet* bör fortsätta att gälla.

Översiktsplan för Tornbyområdet i Linköping

Antogs av kommunfullmäktige i juni 2001

Är förutsättningarna aktuella?

Utvecklingen inom Tornbyområdet har delvis skett på annat sätt än vad som anges i *Översiktsplan för Tornbyområdet*.

Är inriktningen aktuell?

Inriktningen i *Översiktsplan för Tornbyområdet* är delvis inaktuell. Avvikelsena gäller främst markanvändningen.

Ska planen fortsätta att gälla?

Översiktsplan för Tornbyområdet är delvis inaktuell. Bedömningen är att *ÖP staden* ger en aktuell inriktning samt utgör tillräckligt stöd för framtida planering och utveckling av Tornby. Slutsatsen är att *Översiktsplan för Tornbyområdet* bör upphävas.

Översiktsplan för Garnisonsområdet

Antogs av kommunfullmäktige i november 2000.

Är förutsättningarna aktuella?

Det är idag (våren 2016) mer än 15 år sedan *Översiktsplan för Garnisonsområdet (ÖP Garnisonsområdet)* antogs. Linköping har sedan dess växt med mer än 20 000 personer och kommunen fortsätter att växa. Inriktningen är en tätare och mera sammanhängande stad. Kraven på att bygga tätt i centrala lägen har ökat.

Förutsättningarna i övrigt är i huvudsak aktuella.

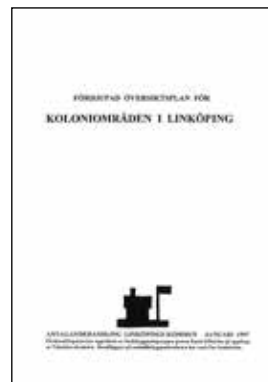
Är inriktningen aktuell?

Området är idag till stora delar utbyggt. De detaljplaner som upprättats efter antagande av översiktsplanen följer i stort de strukturer – kvarterstruktur, grönstruktur och gatustruktur – som översiktsplanen anger. Beträffande Kasernområdet överensstämmer också markanvändning och bebyggelseutveckling i huvudsak med översiktsplanens inriktning. När det gäller Verkstadsområdet har emellertid synen förändrats – ambitionen att skapa en trädgårdsstad med 2 – 4 våningsbebyggelse är inte längre aktuell.

I samband med detaljplanläggning har många avvikelser gjorts från översiktsplanen, bl a avseende markanvändning och hushöjder. Avvikelserna har behandlats av kommunfullmäktige i samband med antagande av detaljplaner. Exploateringen inom Verkstadsområdet (Ekkällan) har blivit betydligt högre än översiktsplanens inriktning. I södra delen av Verkstadsområdet innebär både antagna detaljplaner och pågående detaljplanearbete betydande avvikelser från översiktsplanen. Inom det område som rymmer Ryttargårdskyrkan (kyrkoändamål enligt planen) planeras förutom utökning av kyrkans lokaler också ett stort antal bostäder.

Ska planen fortsätta att gälla?

Det finns idag aktuella detaljplaner för hela Garnisonsområdet, utom för de områden där detaljplanearbete pågår. Det pågående detaljplanearbetet kommer sannolikt att leda till detaljplaner som avviker från *ÖP Garnisonsområdet*. Om översiktsplanen fortsätter att gälla måste detaljplanerna antas av kommunfullmäktige. Kommunen har idag ingen nytta av att behålla *ÖP Garnisonsområdet* och bedömningen är att planen bör upphävas.

Fördjupad översiktsplan för koloniområden i Linköping

Antogs av kommunfullmäktige i januari 1997.

Är förutsättningarna aktuella?

Förutsättningarna för *Fördjupad översiktsplan för koloniområden i Linköping (FÖP koloniområden)* är i huvudsak aktuella. I *FÖP koloniområden* pekas Emmalund, Ådala och Ullevi ut som koloniområden som ska bevaras och Tomteboda och Valla som utredningsområden.

Bevarande av Emmalund, Ådala och Ullevi bekräftas i områdesbestämmelser för dessa områden (Byggnämnden 1997-03-20) samt i *ÖP staden*. I *ÖP staden* pekas även Valla ut som ett område som ska bevaras, dock med något mindre utbredning än utredningsområdet i *FÖP koloniområden*.

Beträffande Tomteboda anges i *ÖP Staden* att koloniområdet läggs ner på sikt när höghastighetsjärnvägen Ostlänken och det nya resecentrumet byggs.

I *ÖP staden* anges också tre nya koloniområden: ett område mellan Emmalund och Ådala (gamla handelsträdgården), ett område i södra Lambohov och ett område i

anslutning till Ryd. Ännu har inget av de föreslagna nya områdena tagits i anspråk som koloniområde.

Är inriktningen aktuell?

Inriktningen i *FÖP koloniområden* är i huvudsak aktuell. Inriktningen i *ÖP staden* ger dock än aktuellare inriktning genom att nya områden pekats ut och beslut fattats om utredningsområdena. Det finns emellertid ingen motsättning mellan inriktningen i *FÖP koloniområden* och i *ÖP staden*.

Ska planen fortsätta att gälla?

Ett viktigt skäl till att behålla *FÖP koloniområden* är att planen är kopplad till antagna områdesbestämmelser för Emmalund, Ådala och Ullevi koloniområden. Koppling finns också till *ÖP staden* genom att det i denna plan hänvisas till den fördjupade översiktsplanen. Utöver dessa kopplingar finns det skäl att behålla *FÖP koloniområden* för att den innehåller information och rekommendationer som inte återfinns i *ÖP staden* och som bedöms vara ett värdefullt stöd vid framtida planering. Detta gäller bland annat den strandpromenad/cykelförbindelse som i den fördjupade översiktsplanen finns utpekad vid Emmalund/Ådala, men som inte redovisas på samma detaljerade nivå i *ÖP staden*. Slutsatsen är att *FÖP koloniområden* bör fortsätta att gälla.

För att underlätta bygglovgivning är det önskvärt att områdesbestämmelser upprättas också för Valla koloniområde.

Sammanfattning – aktuella översiktsplaner samt behov av ändringar/tillägg

Vilka översiktsplaner ska fortsätta att gälla?

Aktualitetsprövningen av kommunens översiktsplaner visar att huvudstrategier och huvuddelen av inriktningarna i övrigt är aktuella för de flesta översiktsplanerna, trots att vissa förutsättningar ändrats sedan 2010.

Nedanstående översiktsplaner är i huvudsak aktuella och bör fortsätta att gälla:

- Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping inklusive bilagan Riksentressen i Linköpings kommun (del 1 av den kommunomfattande översiktsplanen)
- Översiktsplanen för staden Linköping (del 2 av den kommunomfattande översiktsplanen)
- Översiktsplan för landsbygden och småorterna (del 3 av den kommunomfattande översiktsplanen)

- Tillägg till översiktsplanen, Utvecklingsplan för Linköpings innerstad
- Översiktsplan för Bestorp
- Översiktsplan för Brokind
- Översiktsplan Ljungsbro och Berg
- Översiktsplan för Vikingstad
- Översiktsplan för Sättuna
- Översiktsplan för Ekängen-Roxtuna och Distorp-Gärstad

- Linghem, fördjupning av översiktsplanen
- Översiktsplan för Kallerstad (Stång) och nytt resecentrum mm
- Ullstämman, Möjetorp och norra Sturefors, fördjupning av översiktsplanen
- Översiktsplan för övningsområdet
- Översiktsplan för koloniområden i Linköping

Följande översiktsplaner har bedömts inaktuella och bör upphöra att gälla:

- Översiktsplan för Tornbyområdet
- Översiktsplan för Garnisonsområdet
- Linköpings översiktsplan 1998 - avsnitten som handlar om bostadsbyggande i mindre orter och på landsbygden, fritidsbebyggelse och bygglovpliktens omfattning

Nya tillägg och fördjupningar behövs

För att utveckla och fördjupa den översiktliga planeringen behövs följande tillägg (TÖP) och fördjupningar (FÖP) till *ÖP staden* och *Gemensam ÖP*:

- TÖP Linköpings mötesplatser
- TÖP Arkitekturprogram för Linköpings innerstad
- TÖP Trafikplan för Linköpings innerstad
- TÖP Miljö- och riskfaktorer
- TÖP Utvecklingsplan för ytterstaden
- FÖP Mjärdevi och Västra Valla

En fördjupning av översiktsplanen (FÖP) är formellt sett en ändring av översiktsplanen inom den del som fördjupningen behandlar. FÖPen ersätter alltså den övergripande översiktsplanen inom den aktuella delen. Ett tillägg till översiktsplanen (TÖP) ersätter inte den tidigare övergripande översiktsplanen utan är just ett tillägg. TÖParna kan handla om helt nya frågor eller om att utveckla tidigare inriktning. Processen för fördjupning/ändring/tillägg av en översiktsplan är densamma som för en ny översiktsplan.

Frågor som behöver uppmärksammas i det framtida översiktsplanearbetet

Det finns en stor mängd nationella och regionala mål, strategier, planer och program att ta hänsyn till i den översiktliga planeringen. Endast de nationella målen uppgår till fler än 100. Relevanta mål får behandlas i samband med att nya översiktsplaner utarbetas.

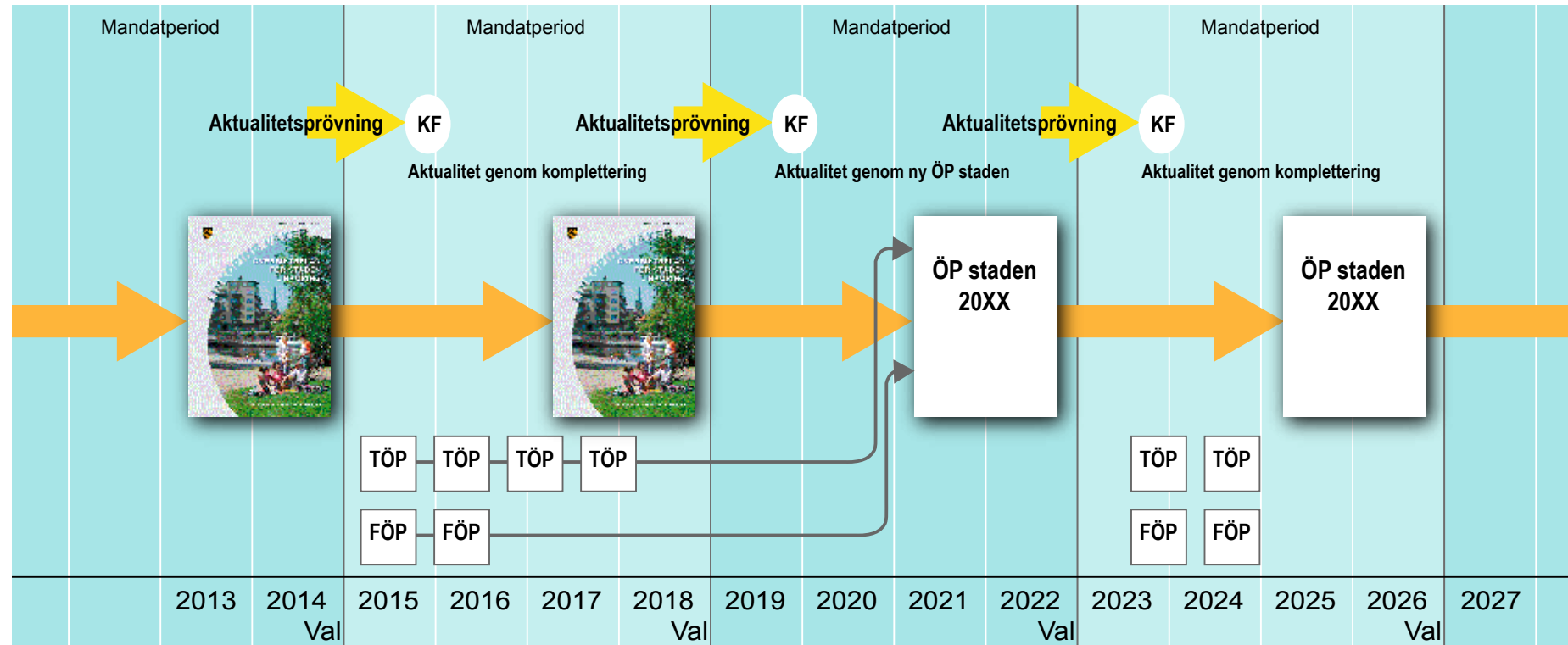
I samband med aktualitetsprövningen har dialoger förts med ett stort antal tjäns-

temän med specialistkompetens. Ett antal frågor har uppmärksamrats. Ibland är mål, beskrivningar mm i gällande översiktsplaner inte helt aktuella. Synpunkter angående viktiga inriktningar tillgodoses genom de ändringar och tillägg som föreslås. I andra fall har synpunkterna, t ex avseende förutsättningar, inte motiverat ändringar/fördjupningar eller att nya översiktsplaner utarbetas. Synpunkterna får tas upp till diskussion igen när det blir aktuellt att ersätta nuvarande översiktsplaner med nya.

Framtida beslut, t ex kommande beslut om Ostlänken och stationsläge, kan komma att innebära att vissa fördjupningar/ändringar behöver göras av *ÖP Staden* och *ÖP Kallerstad*.

Ambitionen är att utarbeta en digital karta, som på ett klargörande sätt visar vilka översiktsplaner, tillägg och fördjupningar av översiktsplanen som gäller inom ett visst område. Detta förutsätter att samtliga översiktsplaner digitaliseras.

Kontinuerlig översiktsplanering

Modell för kontinuerlig översiktsplanering. Exempel Översiktsplan för staden Linköping.

Följande inriktning föreslås för att kontinuerligt hålla de tre delarna av kommunens översiktsplan – *Gemensam ÖP*, *ÖP staden* och *ÖP landsbygden* - aktuella:

Om planens huvudstrategi och huvuddelen av inriktningarna i övrigt är aktuella fortsätter planen att gälla även om den är inaktuell i vissa avseenden. Frågor, som

inte är tillräckligt belysta eller där kommunen vill ge uttryck för en ny viljeinriktning, behandlas då i ändringar/fördjupningar/tillägg till översiktsplanen eller i program.

När en översiktsplan blivit inaktuell avseende viktiga inriktningar - eller svåröver-

skådlig på grund av många ändringar och tillägg - utarbetas en ny översiktsplan. En ny plan behövs också om redovisade förtätnings- och utbyggnadsområden inte täcker behovet under kommande år. Att Linköpings obligatoriska kommuntäckande översiktsplan består av tre delar gör att det är lättare att hålla den aktuell – alla delar behöver inte omarbetas samtidigt.

I den speciella digitala vägledning, som föreslås är ambitionen att tydliggöra vilka beslut som fattats – vad som gäller - för ett visst område. En sådan digital vägledning fyller en särskilt stor funktion när det finns många fördjupningar, tillägg och program.

I samband med aktualitetsprövningen har det blivit tydligt att huvudstrategier och viktiga inriktningar ofta är aktuella under lång tid, medan förutsättningar och vissa mera detaljerade inriktningar kan mista sin aktualitet relativt snabbt. Med andra ord - strategiska översiktsplaner håller längre.

Om ambitionen är att översiktsplanerna ska gälla under lång tid är det alltså klokt att inte ha alltför detaljerade inriktningar och att inte fatta beslut om förutsättningar. Däremot kan ambitionen att ge tydlig vägledning för detaljplanering och bygglov tala för mera detaljerade översiktsplaner.

Linköping
Där idéer blir verklighet